

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/73/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4303899589
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2025:4303899589.11

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovvej a členiek senátu JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Lenky Halmešovej, v právnej veci žalobcu v 1. rade: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. D. C. XXXX/XX, E. F., zastúpený splnomocneným zástupcom A. A. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. D. C. XX, E. F., žalobcu v 2. rade: B. G. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXXX/XX, G., proti žalovanému v 1. rade: H. B. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. D. C. XXXX/XX, E. F., žalovanému v 3. rade: C. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXXX/XX, E. F., obaja zastúpení: JUDr. Štefan Haulík, advokát so sídlom Jesenského 2, Bratislava, IČO: 31789714, žalovanému v 4. rade: MAFRA Slovakia, a.s., so sídlom Kalinčiakova 33, Bratislava, IČO: 51904446, zastúpený: Advokátska kancelária agner & partners, s. r. o., so sídlom Špitálska 10, Bratislava, IČO: 36722758, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalobcov v 1. a 2. rade proti uzneseniu Okresného súdu Levica zo dňa 21. marca 2023 č. k. 6C/16/2003-2573, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovaným v 1., 3. a 4. rade priznáva nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania voči žalobcom v 1. a 2. rade v plnom rozsahu.

Žalovaným v 1., 3. a 4. rade priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Na Okresnom súde Levica sa pod sp. zn. 6C/16/2003 vedie konanie v spore žalobcu v 1. rade: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. D. C. XXXX/XX, E. F., zastúpený splnomocneným zástupcom A. A. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. D. C. XX, E. F., žalobcu v 2. rade: B. G. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXXX/XX, G., proti žalovanému v 1. rade: H. B. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. D. C. XXXX/XX, E. F., žalovanému v 2. rade: C. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXXX/XX, E. F., obaja zastúpení advokátom JUDr. Štefanom Haulíkom, so sídlom Jesenského 2, Bratislava, IČO: 31789714, žalovanému v 3. rade: MAFRA Slovakia, a.s., so sídlom Kalinčiakova 33, Bratislava, IČO: 51904446, zastúpený advokátskou kanceláriou agner & partners, s. r. o., so sídlom Špitálska 10, Bratislava, IČO: 36722758, o ochranu osobnosti. Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 08.12.2022 č. k. 6Co/83/2021-2540 konanie zastavil v dôsledku späťvzatia žaloby žalobcami. O nároku na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho, ako aj dovolacieho konania rozhodoval súd prvej inštancie napadnutým uznesením zo dňa 21.03.2023 č. k. 6C/16/2003-2573 tak, že v I. výroku priznal žalovanému v 1. rade nárok na náhradu trov prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100%, ktoré sú povinní zaplatiť žalovanému v 1. rade spoločne a nerozdielne žalobca v 1. rade a žalobca v 2. rade, v II. výroku priznal žalovanému v 3. rade nárok na náhradu trov prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100%, ktoré sú povinní zaplatiť žalovanému v 3. rade spoločne a nerozdielne žalobca v 1. rade a žalobca v 2. rade a v III. výroku priznal žalovanému v 4. rade nárok na náhradu trov prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100%, ktoré sú povinní zaplatiť žalovanému v 4. rade spoločne a nerozdielne žalobca v 1. rade a žalobca v 2. rade. Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 256, ods. 1, § 257, § 262 ods. 1, ods. 2 Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Vo svojom rozhodnutí súd prvej inštancie uviedol, že konanie bolo zastavené v dôsledku späťvzatia žaloby žalobcami, čím procesne zaviniли zastavenie konania. Napriek tomu, že žalobcovia žiadali, aby súd v zmysle § 257 CSP nepriznal žalovaným nárok na náhradu trov konania, podľa názoru súdu tieto neunesli dôkazné bremeno v preukázaní dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré by súd nemal priznať žalovaným nárok na náhradu trov konania, a preto v zmysle § 256 ods. 1 CSP priznal žalovaným v 1., 3. a 4. rade náhradu trov konania. Súd prvej inštancie zdôraznil, že žalobu podávali slobodne a taktiež k jej späťvzatiu dospeli slobodne, pričom súd poukázal na skutočnosť, že žalobca v 2. rade na pojednávaní v roku 2015 vyjadril názor, že by bol ochotný zobrať žalobu späť, pričom každá strana by si hradila svoje trovy. Z uvedeného pre súd vyplynulo, že žalobca v 2. rade už v roku 2015 vedel, že súdny spor pre neho nemá zmysel, pričom predlžoval trvanie sporu a v tejto súvislosti poukázal na to, že žalobca v 2. rade má právne vzdelanie a teda mu museli byť známe následky späťvzatia žaloby.

3. Súd sa ďalej vo svojom odôvodnení nestotožnil s názorom žalobcu v 2. rade (s čím súhlasil aj žalobca v 1. rade), že dôvodom hodným osobitného zreteľa má byť skutočnosť, že žalobca v 2. rade nevidel v ďalšom pokračovaní súdneho konania zmysel. Súd v tejto súvislosti uviedol, že tento dôvod je len subjektívnym názorom žalobcov, ktorý s dôvodmi hodnými osobitného zreteľa nemá nič spoločné a v takýchto prípadoch by vo všeobecnosti mohlo dôjsť k zneužívaniu zákonného ustanovenia § 257 CSP aj v iných sporoch, kde žalobcovia (disponujúci predmetom sporu) stratia záujem na výsledku sporu a za účelom zbavenia sa povinnosti hradiť trovy konania zoberú žalobu späť s odôvodnením, že nevidia zmysel v ďalšom pokračovaní sporu.

4. V závere súd prvej inštancie uviedol, že by bolo výsostne nespravodlivé nepriznať žalovaným nárok na náhradu trov konania, ktoré sa voči nim vedie od roku 2003, v rámci ktorého sa aktívne bránili, a to aj prostredníctvom svojich právnych zástupcov, ktorým zjavne za tieto služby zaplatili dohodnutú odmenu. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu SR č.k. II. ÚS 261/2018-43 a uviedol, že v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnúť, nakoľko tvrdenia žalobcov sú vágne, neopodstatnené a nadhodnotené, ktorým nie je možné poskytnúť súdnu ochranu.

5. Proti tomuto rozhodnutiu voči všetkým výrokom o trovách konania podal písomne v zákonnej lehote odvolanie žalobca v 1. rade, ktorý považoval rozhodnutie súdu za nesprávne a založené na nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 365 ods. 1, písmeno h) CSP a zároveň žiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie na základe § 388 CSP zmenil tak, že žalovaným v 1., 3., a 4. rade sa náhrada trov konania nepriznáva a zároveň, aby žalobcovi v 1. rade priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Po chronologizácii rozhodnutí v konaní uviedol, že Ústavný súd SR rozhodol o porušení základných práv a slobôd ako žalobcu v 2. rade v Náleze IV. ÚS 152/2013-33 zo dňa 22.08.2013, tak aj žalobcu v 1. rade v Náleze III. ÚS 102/2014-36 zo dňa 10.06.2014 pre prieťahy v konaní. Poukázal na to, že v čase rozhodovania Ústavného súdu SR trval spor o ochranu osobnosti žalobcov na prvom stupni viac ako desať rokov. Po rozhodnutí Ústavného súdu SR v roku 2013 trval spor o ochranu osobnosti ešte ďalších 8 rokov. Počas tohto obdobia, ktoré od podania žaloby v roku 2002 až do späťvzatia žalôb v novembri roku 2022 trvalo viac ako dvadsať rokov došlo k smrti žalovaného v 2. rade p. B. K., žalovaný v 4. rade opakovane vymenil právnych zástupcov a žalovaní v 1. a 3. rade sa dostali do dôchodkového veku, pričom v prípade žalovaného v 1. rade v exekučnom konaní bolo konštatované, že je nemajetný a výška dôchodku neumožňuje vykonávať žiadne zrážky. Navyše čitatelia Hospodárskych novín si inkriminované články z roku 2001, pre ktoré požadoval ochranu osobnosti nebudú pamätať, a teda uplatnený nárok voči žalovanému v 4. rade sa míňa účinku. Preto vo svojom odvolaní uviedol, že stav dĺžky konania nezavinili žalobcovia, ale najmä súd prvej inštancie a argument súdu v bode 17 o tom, že žalovaní za služby zástupcov „zjavne zaplatili“ považoval za nepreskúmateľný, pretože žalovaných v 1. až v 3. rade zastupoval syn žalovaného v 3. rade a len v prípade žalovaného v 4. rade prichádza tento predpoklad do úvahy.

6. Proti rozhodnutiu súdu o trovách konania podal písomne v súlade s § 357 ods. 1 písm. a) CSP s prihliadnutím na § 365 ods. 1 písm. a), c) a h) v zákonnej lehote odvolanie aj žalobca v 2. rade, ktorý uviedol, že Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 08.12.2022 č. k. 6Co/83/2021-2540 pripustil späťvzatie žaloby, zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavil. V tomto rozhodnutí v bode 16 uviedol, že „súd prvej inštancie si vo svojom rozhodnutí vymienil, že o trovách rozhodne samostatným uznesením“, pričom krajský súd nezohľadnil rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa

27.10.2021 sp. zn. 3Cdo/232/2019, ktorým Najvyšší súd SR zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 26.10.2016 sp. zn. 6Co/391/2015 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom v bode 27 odôvodnenia uviedol, že o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd podľa § 453 odsek 3 CSP. Zdôraznil, že Okresný súd Levice žiadnym spôsobom neodôvodnil, prečo zaviazal žalobcov v 1. a 2. rade zaplatiť trovy konania spoločne a nerozdielne, nakoľko žalobcovia nie sú nerozlučnými spolúčníkmi, pričom tento právny názor podporil poukázaním na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre zo dňa 31.05.2004 č. k. 9Co/115/2004-168. Okresný súd Levice sa dostatočne nezaoberal dôvodmi hodnými osobitného zreteľa, pre ktoré by nemal priznať žalobcom náhradu trov konania. Uviedol, že súd nesprávne vyhodnotil jeho vyjadrenie, že súdne konanie už v roku 2015 považoval za nezmyselné, pretože ak by takýmto spôsobom uvažoval, žalobu by zobral späť už v roku 2015. Zdôraznil, že žalobu zobral späť potom, čo jeden zo žalovaných zomrel a satisfakcia v takomto prípade skutočne nemá zmysel. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR, ktorý konštatoval prietahy v konaní na Okresnom súde Levice, ktoré on nespôsobil. V závere uviedol, že právnym zástupcom žalovaného v treťom rade bol jeho syn a podľa jeho názoru, mu v konaní neplatil, pričom Okresný súd Levice túto skutočnosť vôbec nezohľadnil a podotkol, že v prvom odvolacom konaní (v roku 2005) a v dovolacom konaní boli úspešní žalobcovia - nemali by teda znášať trovy odvolacieho a dovolacieho konania tak, ako to uviedol vo svojom rozhodnutí Okresný súd Levice. Preto žiadal, aby súd druhej inštancie napadnuté uznesenie v časti odvolacieho a dovolacieho konania zrušil a o trovách odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol v súlade s § 453 ods.3 CSP sám. Zároveň žiadal, aby súd druhej inštancie uznesenie súdu prvej inštancie v časti priznania nároku na náhradu trov prvoinštančného konania zmenil a nárok na náhradu trov prvoinštančného konania žalovaným v súlade s § 257 CSP nepriznal.

7. Voči podaným odvolaniam sa vyjadrili žalovaní v 1. a 3. rade, ktorí spoločne uviedli, že žiadajú odvolací súd, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP. Uviedli, že im nie je jasný argument žalobcu v 1. rade, ktorý chce preukázať, ale v každom prípade rozhodnutie ústavného súdu ohľadom prietahov v konaní nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa, pre ktorý by nebolo možné priznať protistrane, ktorá nezavinila zastavenie konania právo na náhradu trov konania. Okrem toho aj žalovaný v 1. rade podal v tomto konaní návrh na Ústavný súd SR pre prietahy v konaní a bol rovnako úspešný, ako žalobcovia. A rovnako pre priznanie alebo nepriznanie práva na náhradu trov konania to nemá žiadnu právnu relevanciu. Súdne konanie sa síce viedlo zbytočne dlhú dobu, avšak oni túto situáciu nespôsobili a nemôžu byť preto sankcionovaní nepriznaním práva na náhradu trov konania za to, že súdy dlho konali. Zdôraznili, že boli dvakrát v konaní pred súdom prvej inštancie úspešní a raz aj v odvolacom konaní a Najvyšší súd SR zrušil rozhodnutie len v jednej čiastkovej veci, pri ktorom súd vyjadrenie žalovaného v 4. rade opomenul preposlať žalobcom na vyjadrenie a teda išlo len o malé procesné pochybenie. Uviedli, že argument žalobcu v 1. rade o tom, že by neplatili za právne služby právnemu zástupcovi, ktorý je zároveň synom žalovaného v 3. rade je irelevantný. Vo vzťahu k námietke žalobcu v 2. rade, ktorý vo svojom odvolaní uvádzal, že podľa jeho názoru nemal o trovách konania rozhodovať súd prvej inštancie ale odvolací súd, uviedol, že v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP platí, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením a dovolací súd nepredpokladal, že vec nebude odvolacím súdom vecne a meritórne rozhodnutá, ale že v dôsledku späťvzatia žaloby zo strany žalobcov bude konanie zastavené. Výnimka obsiahnutá v § 257 CSP má skôr výnimočný charakter, pretože negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá sa 20 rokov musela právne brániť. Za dôvody hodné osobitného zreteľa sa skôr považujú osobné, rodinné, či sociálne pomery účastníkov konania, zložitost' či už výkladu nejakej medzinárodnej zmluvy alebo neriešenie právnej problematiky, prípadne neprímeraná tvrdost' a ani jedna z uvedených náležitostí dôvodov hodných osobitného zreteľa naplnená nebola. Z uvedených dôvodov nesúhlasili s dôvodmi odvolania a žiadali súd, aby rozhodol v zmysle petitu ich vyjadrenia.

8. Voči odvolaniu žalobcu v 1. rade a následne doplneným vyjadrením voči odvolaniu žalobcu v 2. rade sa písomne vyjadril žalovaný v 4. rade, ktorý uviedol, že považuje uznesenie súdu prvej inštancie v celom rozsahu za vecne správne. Je toho názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je založené na správnom právnom posúdení veci, pričom súd správne konštatoval, že konanie bolo zastavené v dôsledku späťvzatia žaloby žalobcami, čím procesne zavinili zastavenie konania a taktiež súhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že žalobcovia neuniesli dôkazné bremeno v preukázaní dôvodov hodných osobitného zreteľa. Tvrdil, že on, ani ostatní žalovaní svojim konaním nijako neprispeli k rozhodnutiu žalobcov zobrať žalobu späť a súd správne vyhodnotil, že žalobca v I. rade ani žalobca v 2. rade neuniesli dôkazné bremeno, keď neprukázali existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Skutočnosť, že žalobca v 1. a 2. rade z objektívnych dôvodov nevidia zmysel pokračovať v konaní, je len subjektívnym názorom žalobcov, ktorý s dôvodmi hodnými osobitého zreteľa nemá nič spoločné. Podľa jeho názoru je evidentné, že si žalobcovia, po tom čo bolo vo veci už právoplatne rozhodnuté v ich neprospech a následne bola vec vrátená na Okresný súd Levice dovolacím súdom uvedomili, že spor definitívne prehrali a skúšali uniknúť svojej povinnosti nahradiť žalovaným trovy konania, ktoré im právom patria. Zdôraznil, že žalovaní žiadnym spôsobom nezapríčinili dĺžku trvania konania a ani prieťahy a dôvody uvádzané žalobcom v 1. rade jeho odvolania, určite nemôžu byť považované za dôvody hodné osobitého zreteľa. Bolo by nespravodlivé nepriznať žalovaným náhradu trov konania v procese, kde museli 20 rokov brániť nezmyselnej žalobe, ktorá bola 2x zamietnutá súdom prvej inštancie. Preto považoval odvolanie žalobcov v 1. a 2. rade za nedôvodné a navrhol odvolaciemu súdu, aby uznesenie Okresného súdu Levice č. k. zo dňa 21.03.2023 č. k. 6C/16/2003-2573 potvrdil ako vecne správne a priznal žalovanému v 4. rade nárok na náhradu trov konania pred odvolacím súdom v rozsahu 100 %.

9. K vyjadreniam žalovaných sa písomne vyjadril žalobca v 1. rade ktorý uviedol, že žalovaní založili svoje vyjadrenia v podstate na rovnakých argumentoch a je evidentné, že tak ako pred 20 rokmi koordinovali napísanie a zverejnenie lživých článkov, rovnako tak koordinovali argumenty vo svojich vyjadreniach. Zdôraznil, že dôvodom hodným osobitého zreteľa pri type žalôb o ochranu osobnosti je vždy čas, za ktorý súd vo veci rozhodol, aby sa prípadné kladné rozhodnutie neminulo účinku. Zásah do osobnosti je totiž potrebné posudzovať aj v týchto, oveľa širších rozmeroch, ako pri bežnom konaní a preto je presvedčený, že ústavným súdom konštatované prieťahy v tomto konaní na všetkých úrovniach sú takýmto dôvodom. Ďalej uviedol, že Najvyšší súd SR zrušil dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako správne uvádzajú žalovaní, pre nesprávny postup odvolacieho súdu, avšak zvyšnými dovolacími argumentami sa ani nemusel zaoberať, nakoľko nesprávny procesný postup je vždy dôvodom na zrušenie rozhodnutia a skúma sa prioritne. Je preto presvedčený o tom, že prieťahy v dvadsať rokov trvajúcim súdnom spore o ochranu osobnosti, účelové zbavenie sa majetku protistrany a pod. sú dôvodmi hodnými osobitého zreteľa a napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné.

10. K vyjadreniu žalovaných v 1. a 3. rade a k vyjadreniu žalovaného v 4. rade sa písomne vyjadril žalobca v 2. rade, ktorý uviedol, že v danej veci sa nejednalo o malé procesné pochybenie Krajského súdu v Nitre, inak by ho Najvyšší súd SR nezrušil. Uviedol, že právny zástupca žalovaných v 1. a 3. rade a rovnako ako právny zástupca žalovaného v 4. rade sa vôbec nevyjadrili k jeho námietke, že žalobcovia nemôžu byť zviazaní na úhradu trov konania spoločne a nerozdielne, pretože sa na ich strane nejedná o nerozlučné spoločenstvo. Rovnako sa tak nevyjadrili ani k tomu, že v odvolacom konaní v roku 2005 a v dovolacom konaní boli úspešní žalobcovia a preto by nemali znášať trovy odvolacieho konania. V tejto súvislosti sa domnieva, že žalovaní v týchto bodoch jeho odvolania nemajú námietky a preto upozornil súd druhej inštancie, aby na túto skutočnosť prihliadol. Opätovne zopakoval, že smrťou jedného zo žalovaných a 20 ročného konania, pre neho stratil súdny spor význam a žalovaný v 1. rade je nemajetný a žije len z minimálneho dôchodku, preto je ťažko predstaviteľné, že by platil svojmu právnenému zástupcovi trovy právneho zastúpenia, rovnako tak žalovaný v 3. rade, keďže jeho právny zástupca je jeho synom.

11. V odvolacej duplike žalovaný v 4. rade uviedol, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne a v celom rozsahu sa pridrižiava svojich predchádzajúcich vyjadrení. Pre úplnosť dodal, že nesúhlasí s tvrdením žalobcu v 1. rade, že by koordinoval svoje vyjadrenia so žalovanými v 1. a 3. rade. Je úplne pochopiteľné vzhľadom na argumenty žalobcov v odvolaní aj neopodstatnenosť ich tvrdení, že právni zástupcovia žalovaných dospeli k rovnakým právnym záverom a sú podobného názoru. Nie je taktiež pravdou, že dôvodom hodným osobitého zreteľa, je pri tomto type žalôb vždy čas, za ktorý súd vo veci rozhodol. Uvedené tvrdenie je nepravdivé a nemá oporu v zákone ani v ustálenej judikatúre. V závere uviedol, že vyjadrenie žalobcu v 1. rade ku konštatovaniu žalovaných, že kritika v článku bola oprávnená uviedol, že tieto považoval za irelevantné a preto opätovne navrhol odvolaciemu súdu, aby uznesenie Okresného súdu Levice potvrdil a žalovanému v 4. rade priznal nárok na náhradu trov konania pred odvolacím súdom v rozsahu 100 %.

12. Žalobca v 2. rade svoje vyjadrenie písomne doplnil, kde opätovne zhrnul dôvody pre ktoré vzal žalobu späť a v závere poukázal na to, že žalovaný v 4. rade podľa verejne dostupných údajov vykázal za rok 2022 celkové výnosy z podnikania vo výške 16 153 771 eur a jeho právny zástupca celkové výnosy vo výške 1 389 663 eur, a ak by súd žalovanému v 4. rade nárok na náhradu trov konania nepriznal, nemalo by to žiaden negatívny vplyv na jeho hospodársku situáciu.

13. K vyjadreniam žalobcov v 1. a 2. rade sa písomne vyjadrili žalovaní v 1. a 3. rade, ktorí v ňom poukázali na svoje komplexné vyjadrenie, ktoré podali dňa 05.05.2023 v ktorom sa stručne a jednoznačne vyjadrili. Majú za to, že žalobcovia v zmysle ust. § 256 ods. 1 CSP procesne zavinili zastavenie konania tým, že zobrali žalobu späť po takmer 20 rokoch súdneho konania a teda súd nemá inú možnosť ako priznať žalovaným náhradu trov konania. Majú za to, že nie je najmenší dôvod uplatniť výnimku uvedenú v ust. § 257 CSP pretože tu nie sú žiadne okolnosti výnimočného charakteru alebo dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by žalovaní nemali mať nárok na náhradu trov konania. Žalobcovia si od začiatku boli veľmi dobre vedomí toho, že ich žaloba je neoprávnená - dôkazom čoho je skutočnosť, že už na súdnom pojednávaní pred cca 10 rokmi zvažovali možnosť späťvzatia žaloby a jediná vec, ktorá ich trápila boli trovy konania, ktoré by v tejto súvislosti museli znášať. Napriek tomu v konaní pokračovali úplne zbytočne ďalších 10 rokov, čím len zaťažovali konajúce súdy a zvyšovali trovy konania žalovaným. V plnom rozsahu súhlasili s vyjadrením žalovaného v 4. rade a pripojili sa k jeho argumentácii. Majú za to, že po 6 rokoch od právoplatnosti veci je konečne potrebné jednoznačne a zákonne rozhodnúť o trovách tohto konania tak, že žalobcovia budú povinní tieto trovy nahradiť žalovaným a preto žiadali aby súd rozhodol v zmysle ich žiadosti.

14. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku) preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné vo výroku o nároku na náhradu trov konania podľa § 388 CSP zmeniť.

15. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

16. Podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

17. Podľa § 257 výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

18. Ak dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda aj na strane žalobcu, aj na strane žalovaného. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie vyjadrená v § 256 CSP znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Pojem „procesné zavinenie“ sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska a je nevyhnutné vykladať ho komplexne a extenzívne. Zásada procesnej zodpovednosti je inštitútom procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí sporu. Zavinenie však nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie sa strany sporu. Prvok zavinenia môže byť aj náhoda, napr. odpadnutie predmetu sporu, pretože nič z toho nie je možné pripočítať na ťarchu toho, kto sa iba bránil. Pokiaľ jedna procesná strana zaviní, že konanie muselo byť zastavené, pričom o veci nemôže byť meritórne rozhodnuté a zistené, či bola žaloba podaná dôvodne, vzniká jej zásadne povinnosť nahradiť druhej procesnej strane trovy konania. Za osobu, ktorá zavinila zastavenie konania, je považovaný aj žalovaný, ktorý svoj dlh splnil po začatí sporu a vyvolal tým u žalobcu nevyhnutnosť späťvzatia dôvodne podanej žaloby.

19. Odvolací súd pristúpil k preskúmaniu odvolacích dôvodov, ku ktorým je potrebné uviesť, že aplikácia ust. § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú síce naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach strán sporu. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprimeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo/17/2009). Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok a to dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti.

20. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách konania je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť, aj keď sa s právnym posúdením súdom prvej inštancie stotožňuje.

21. Dôvody hodné osobitného zreteľa a nevýnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax. To však neznamená, že tým vytvára priestor na nekontrolovanú voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (uznesenie NS SR sp. zn. 2NCdo/17/2009, 5Cdo/67/2010, 3NCdo 46/2012) nemožno § 257 považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti, hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania, výnimočne prihliadnúť. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov, podľa výnimočného ustanovenia, len na základe všeobecného záveru, hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom nároku. Dôvodom, hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania, alebo určitej procesnej situácie. K aplikácii ust. § 257 dochádza aj z aspektov sociálnych, čo však podľa názoru odvolacieho súdu nie je daný prípad, keď ani žalobcovia na svoju sociálnu situáciu pri rozhodovaní o náhrade trov konania v zmysle § 257 CSP nepoukázali. Ustanovenie § 257 CSP neslúži na zmierňovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami. Použitie § 257 CSP neodôvodňuje ani fakt, že strana nie je solventná, alebo že zárobková a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila je lepšia ako u jej protistrany.

22. V danom prípade žalobca v 2. rade pri späťvzatí žaloby uviedol, že žalobu berie z toho dôvodu späť, je skutočnosť, že článok, kvôli ktorému žalobu podal, vyšiel v novinách dňa 7.3.2002, žaloba na ochranu osobnosti bola podaná dňa 29.4.2002 a súdy vo veci nedokázali právoplatne rozhodnúť ani po viac ako 20 rokoch. Keďže žalovaný B. K. zomrel, a v dôsledku uplynutia neprímerane dlhej doby, akákoľvek forma zadostučinenia, už nemôže byť dovŕšená z pohľadu jeho satisfakčnej reštitučnej, ani preventívnej funkcie a zadostučinenie stratilo význam uplynutím času. V tom videl aj dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by nemal byť žalovaným priznaný nárok na náhradu trov konania. Žalobca v 1. rade sa taktiež priklonil k názoru žalobcu v 2. rade, že nemá zmysel ďalej v konaní pokračovať, a to nielen pre uplynulý čas, ale najmä preto, že jeden žalovaný zomrel a ďalší žalovaný H. B. I. je absolútne nemajetný.

23. V konaní po späťvzatí žaloby zo strany žalobcov v 1. a 2. rade došlo k zastaveniu konania a o nároku na náhradu trov konania rozhodnuté napadnutým uznesením, v ktorom súd prvej inštancie konštatoval, že v danom prípade neprichádza do úvahy aplikácia ust. § 257 CSP. Odvolací súd sa s jeho právnym názorom stotožňuje, avšak k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie došlo len z tých dôvodov, že súd prvej inštancie nesprávne zaviazal žalobcov v 1. a 2. rade na náhradu trov konania žalovaným v 1., 3. a 4. rade spoločne a nerozdielne. V danom prípade nejde o nerozlučné spoločenstvo, a preto neprichádzalo do úvahy, aby žalobcovia boli zaviazaní na náhradu trov konania, tak ako rozhodol súd prvej inštancie, preto po formálnej stránke došlo k zmene uznesenia súdu prvej inštancie, avšak s právnym posúdením súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje.

24. Predmetom konania súdu prvej inštancie je rozhodovanie o návrhu na ochranu osobnosti, v súvislosti s článkom, publikovaným v hospodárskych novinách 8.3.2002. Obidvaja žalobcovia pri späťvzatí žaloby argumentovali na dĺžku konania pred súdom prvej inštancie, keď už nevidia v pokračovaní konania žiaden zmysel. Pokiaľ ide o otázku právnej a faktickej zložitosti sporu, odvolací súd konštatuje, že predmet konania, ktorého je predmetom ochrana osobnosti, možno hodnotiť ako skutkovo náročnejšie, a to s ohľadom na potrebu rozsiahlejšieho dokazovania, pozostávajúceho z výsluchu účastníkov a svedkov, a tiež z obstarania a vyhodnotenia množstva listinných dôkazov, čo si vyžaduje časovo náročnejší procesný postup v konaní. Avšak pokiaľ ide o právnú zložitosť posudzovacej veci, ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, pokrytú jednak judikatúrou domácou, ako aj judikatúrou štrasburských orgánov ochrany práva, a nejde o takú zložitosť veci, ktorá by nebola našim právnym poriadkom riešená. Je nesporné, že konanie bolo vedené od roku 2002, pričom prvýkrát bol rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý bol vydaný 19.5.2008 zrušený odvolacím súdom uznesením zo dňa 28.4.2009. Rozsudok súdu prvej inštancie bol zrušený v dôsledku nedostatočne vykonaného dokazovania a aj jeho nepreskúmateľnosti. Žalobcovia sa v konaní bránia, že uvedený stav dĺžky konania nezavinili, zavinil ho najmä súd prvej inštancie a tiež z dôvodu, že pojednávania, vytyčené v uvedenej veci sa museli často odročovať práve kvôli tomu, že žalovaní, resp. ich právni zástupcovia podávali rozsiahle podania na poslednú chvíľu pred vytyčeným termínom pojednávania, v dôsledku čoho muselo byť pojednávanie odročené.

25. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné podotknúť, že žalobca ako dominus litis disponuje po začatí konania subjektívnym právom vziať žalobu späť a v prípade splnenia zákonných podmienok tým dosiahnuť zastavenie konania bez meritórneho rozhodnutia. Ide súčasne o úkon fakultatívny, keďže žiadne ustanovenie právneho poriadku neukladá žalobcovi povinnosť vziať podanú žalobu späť za akýchkoľvek podmienok. Z hľadiska procesnej autonómie nie je žalobca nijako obmedzený vo výkone svojho práva vziať žalobu späť, pokiaľ konanie ešte nebolo právoplatne skončené. Žalobca nie je povinný uviesť dôvod späťvzatia žaloby a zákon samotnú legitimáciu na späťvzatie žaloby žiadnym konkrétnym dôvodom nepodmieňuje. Z hľadiska komplexného vnímania sporového konania je však samotná príčina, ktorá viedla žalobcu k späťvzatiu žaloby, do značnej miere relevantná, a to vzhľadom na aplikáciu zásady oficiality, pri rozhodovaní o náhrade trov konania musí mať súd pri posudzovaní procesného zavinenia v zmysle § 256 ods. 1 CSP preukázané, či došlo v konečnom dôsledku k zastaveniu konania z dôvodu na strane žalovaného alebo na strane žalobcu. Z formálneho hľadiska je procesné zavinenie zastavenia konania pri späťvzatiu žaloby vždy na strane žalobcu, ktorý ako jediný môže vziať žalobu späť a tento úkon realizuje na vlastnú procesnú zodpovednosť. V danom prípade zoberali žalobcovia žalobu späť po viac ako 20 ročnom trvajúcom spore, keď podľa ich názoru dospeli k záveru, že žaloba už nemá význam a v ďalšom pokračovaní nevidia zmysel. Ak žalobcovia na základe tohto ich subjektívneho názoru dospeli k záveru, že žalobu zoberú späť, je potom otázne, prečo túto žalobu nezoberali späť už skôr, keď aj v čase, keď podával žalobca v 2. rade ústavnú sťažnosť na ústavný súd na porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktorú odôvodňoval tým (16.10.2012), že už po 10 rokoch aj prípadný úspech v konaní mu nezabezpečí ochranu jeho práv, pretože na tento článok uverejnený v novinách sa už nikto nepamätá, a preto ani prípadné uverejnenie ospravedlnenia nemôže zabezpečiť pre neho morálnu a zákonnú satisfakciu. I napriek tomuto jeho subjektívnemu názoru i naďalej zotrval v spore po dobu ďalších 10 rokov, preto odvolací súd dospel k záveru, že samotná dĺžka konania, nemôže byť dôvodom, hodným osobitného zreteľa podľa § 257 CSP, pre ktorý nemusí súd výnimočne náhradu trov celkom alebo sčasti priznať. Žalovaní svojím konaním nezapríčinili dĺžku konania, a ak aj boli konštatované prieťahy v konaní, tieto boli konštatované zo strany súdu prvej inštancie, a preto by bolo nespravodlivé nepriznať nárok na náhradu trov konania žalovaným, ktorí sa v konaní účinne bránili od roku 2002. Odvolací súd je preto názoru, že v danom prípade je potrebné rozhodovať o nároku na náhradu trov konania podľa § 256 ods. 1 CSP, podľa ktorej, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Ani odvolací súd nevzhladol dôvody, hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo potrebné úspešným žalovaným nárok na náhradu trov konania nepriznať. V závere odvolací súd podotýka, že nemožno sa stotožniť s názorom žalobcu v 2. rade, že Krajský súd v Nitre mal rozhodovať o trovách prvostupňového a odvolacieho konania tak, ako mu bolo uložené rozhodnutím Najvyššieho súdu SR, ktorým bol rozsudok odvolacieho súdu zrušený a vec mu vrátená na ďalšie konanie, pretože ako odvolací súd vo svojom rozsudku zo dňa 26.10.2016 č. k. 6Co/391/2015-2232 uviedol, že o trovách konania rozhodovať nebude, pretože súd prvej inštancie si vymienil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti vo veci samej. Po tom čo bol rozsudok odvolacieho súdu zo dňa 27.10.2021 č.k. 3Cdo/232/2019-2434 zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, nemohol odvolací súd o nároku na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania rozhodnúť práve z dôvodov, že doposiaľ o nich nebolo rozhodované súdom prvej inštancie a pokiaľ Najvyšší súd SR rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, nemohol vedieť, že v dôsledku späťvzatia žaloby dôjde k zastaveniu konania. Preto odvolací súd rozhodoval o trovách konania ako celok, a to o trovách pôvodného prvoinštančného konania, odvolacieho a dovolacieho konania, keď konanie ako celok bolo zastavené a pri rozhodovaní o jeho nároku vychádzal z ust. § 256 ods. 1 CSP.

26. Aj keď sa odvolací súd stotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie, musel výrok napadnutého uznesenia zmeniť, pretože súd prvej inštancie nesprávne zaviazal žalobcov v 1. a 2. rade zaplatiť žalovaným v 1., 3. a 4. rade, „spoločne a nerozdielne“. Pre takúto formu náhrady nebol dôvod, keďže v danom prípade nejde o nerozlučné spoločenstvo, preto odvolací súd zmenil výrok napadnutého uznesenia podľa § 388 CSP.

27. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania, rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP, v spojení s ust. 255 ods. 1 CSP a úspešným žalovaným v 1., 3. a 4. rade priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).